List 35. Tečaj XLV.

NOVICE

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold, 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 31. avgusta 1887.

Obseg: Kako naj gospodar vzgoji sina svojega za gospoparski poklic. — Pouk gospodarjem, zlasti mladim, ki začno gospodariti. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Pri sosedu. (Dalje.) — Govor poslanca Ferjančiča v državnem zboru dne 25. maja. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Kako naj gospodar vzgoji sina svojega za gospodarski poklic.

V prejšnjih časih je zadostovalo sinu, ki je imel prevzeti dom, da ga je oče napeljeval k pobožnosti, k lepemu vedenju in k varčnosti ter ga morda dal učiti še nekoliko branja, pisanja in računjenja. Za takratne razmere je vse to zadostovalo, in če je potem sin gospodaril varčno po očetovem vzgledu, ohranil je blagostanje domače in morda imetje svoje še pomnožil. A časi so se spremenili, in ž njimi tudi gospodarjenje. Telegrafne in železnične proge predrugačile so vse razmere popolnoma; kar je bilo kmetu nekdaj dobro, to mu danes ne ugaja več. Če je bila letina dobra, bilo je vse v ceno, če je bila letina slaba, bili so vsi pridelki dragi. Dan danes ni več tako.

Železnica hitro pripelje žita iz krajev, koder ga je v obilici, v kraje, koder ga manjka. Cena spreminja se le malo. Kedo praša našega kmeta, koliko ga stoji pridelovanje ene ali druge reči? Nihče! Sedaj lahko proda svoje blago tisti, kdor je najceneše da. Nasledek tega je, da so vsi pametni gospodarji jeli misliti, kako bi najceneje in z najboljšim uspehom gospodarili. Glede cenega in uspešnega gospodarstva so kmetovalci drugih dežel veliko dosegli, in ker jim je mogoče svoje pridelke ceneje prodajati kot našim kmetom, zato naš kmetski stan povsod peša in zaostaja. Zadnji čas je, da se tudi slovenski gospodarji zdramijo in začno posnemati napredne kmetovalce drugih dežel. Sami gospodarji sicer ne bodo mogli več veliko napredovati, a njih sveta dolžnost je, skrbeti za to, da njih sinovi dobijo potreben pouk o naprednem kmetovanji. To kar je bilo kedaj za očeta dobro, dandanes ni več za sina dobro. Gospodarske razmere se sedaj v teku enega leta bolj spremene kot prej v petdesetih letih. Prašal bode marsikedo, kje naj se pa učijo kmetski sinovi umnega in naprednega kmetovanja? Kje neki? V kmetijski šoli! In tako šolo imamo na Kranjskem.

Deželni zbor je osnoval z ogromnimi stroški sadjarsko, vinarsko in kmetijsko šolo v Grmu pri Novemmestu. V tej šoli uči se kmetski fant vsega potrebnega za svoj poklic in to ne le samo iz bukev, ampak tudi dejanski, kajti šola ima lepo in veliko posestvo, polje, travnike, drevesnico, vinograde, hleve i. t. d. Vsak učenec mora obiskovati šolo dve leti, seveda so ob praznikih tudi daljše počitnice. Učenci stanujejo v lepem šolskem poslopju, vedno so pod nadzorstvom vodstva in se učijo poleg kmetijstva in verouka tudi drugih reči, ki so potrebne vsakemu kmetu, kateri hoče z dobičkom gospodariti. Ni pa misliti, da je šola le za Dolenjce, o ne, šola je ravno tako izvrstna za Gorenjce, Notranjce, kakor sploh za vse Slovence.

Povsod je vse polno učenih in neučenih ljudi, ki čakajo služeb, in nihče se dandanes ne sme posebno pohvaliti, da se mu godi dobro. Res je pa, da priden, varčen in razumen kmetovalec ob vsakeršnih razmerah še najbolj brezskrbno živi. Tak gospodar pa more pri sedanjih razmerah postati le tisti, ki se je kmetijstva v resnici učil. Torej slovenski gospodarji, ki imate kaj srca za svojo mladino, pošljite sinove svoje v Grm v kmetijsko šolo. Stroški itak niso veliki, zmore jih vsak trden gospodar. Sicer pa denar, ki ga na ta način potrošite, ni zavržen, dajal vam bode obilih obresti. Revnejšim sinom kmetskih gospodarjev pa daje deželni odbor kranjski ustanove. Pozivljemo slovensko razumništvo, da poučijo kmetovalce o tej reči.

Novo šolsko leto v kmetijski šoli v Grmu prične se 1. oktobra, in kedor hoče kaj več zvedeti, obrne naj se da šolskega vodstva v Grmu pri Novemmestu, katero mu radovoljno vse razjasni. Upamo, da se bode veliko učencev oglasilo, da ne bode vsa ogromna žrtev, ki

je imela dežela z ustanovitvijo te šole, zastonj. Zlasti pa Dolenjci, ki so se z besedo za ustanovitev te šole tako toplo potezali, naj dejanski pokažejo, da jih je resna volja s šolsko pomočjo v kmetijstvu napredovati ter tako zaprečiti, da ne pogine gospodarska lepa dolenjska pokrajine.

Pouk gospodarjem, zlasti mladim, ki začnó gospodariti.

Spisal C. Schütz, tajnik c. kr. kmetijske družbe koroške.

Žalostne skušnje nam kažejo, da zabrede mlad ali starejši človek, če začne brez vednosti gospodariti, v take pomote, iz katerih se včasih z najboljšo voljo ne more več izmotati. Jaz sam sem videl taka nesrečna gospodarstva, zato mislim, da pogodim, če podam mladim gospodarjem nekoliko nauka, da se ognejo nesrečnega kmetovanja. Morebiti si tudi kak starejši gospodar iz teh naukov posname kak koristen opomin.

Prvo, kar morem na srce položiti začetniku gospodarskemu, je to, da dobro preudari, koliko ima kapitala. En del kapitala ali premoženja leži v zemlji, katero ima gospodar, in pa v potrebnih gospodarskih poslopjih — to je zemljiški kapital; — drugi del premoženja mora pa gospodar v rokah imeti, da si omisli živine, gospodarskega orodja, semena, živinske krme, gnoja, in pa da si pridrži še toliko gotovega denarja, kolikor ga potrebuje za druge potrebščine v prvem gospodarskem letu, na pr. za davke, plačila delavcem, asekuranco, živež itd. Razen tega mora še nekoliko denarja na strani imeti za neprevidene nesreče po toči, če mu živine kaj pogine itd. Ta drugi del kapitala se imenuje gospodarstveni kapital. Prvi pregrešek mladih gospodarjev je večidel ta, da prenizko cenijo gospodarstveni kapital, potem pa, ker jim zmanjka denarja, zabredejo v dolgove, iz katerih se težko izkopljejo ali pa celó ne.

Res je, da se ne dá natanko znesek gospodarstvenega kapitala določiti, kajti to je odvisno od marsikakih okolščin; vsekakor pa vendar vidi gospodar pred seboj nekatere potrebščine.

V tem, če začetnik nima denarja za gospodarske potrebščine, je največa nevarnost za neskušenega gospodarja. Zato naj mu veljajo naslednja vodila:

1. Bolje je, če nima gospodar precej denarja za gospodarstvo, da v najem vzame kako večje posestvo, kakor pa da manjše posestvo kupi in za to potroši ves svoj kapital, da mu potem nič denarjev ne ostane v rokah in kmalu na kant pride.

2. Nespametno je, če kdo pri nastopu gospodarstva začne zidati poslopja, katera mu niso neogibno potrebna. Uže marsikdo, ki si je zidal velika in lepa poslopja, se je s tem pregnal in kmalu onemogel; zidal je tak gospodar ne za se, ampak za druge. Star pregovor pravi: „norci zidajo hiše, pametni ljudje pa stanujejo v njih.“

3. Ravno tako nespametno je o nastopu kakega gospodarstva nakupiti si precej dragih mašin in orodja. Večidel pride tako orodje med staro ropotijo zato, ker ni bilo pametno izbrano, ali ker ga mladi gospodar ni umel rabiti, ali ker sploh dotičnemu gospodarstvu ni primerno.

Najmanj škode bode mladi gospodar trpel, če dobro preudari, česa in koliko mu je pri gospodarstvu neobhodno potrebno; če ne, zaide v navadno napako neskušenih ljudi, ki mislijo, da vse bolj vedo mimo druzih, vsacega obirajo, sebe same pa imajo za nezmotljive. Bolj pametno ravna mladi gospodar, če gleda na sosede, o katerih je znano, da dobro gospodarijo, in da po njihovih zgledih tudi on kmetuje. Šele potem, ko se je o gospodarstvu bolje izpametoval in marsikaj skusil, je pravi čas, da staro in slabejšo reč zamenja z novo in boljšo. Potem bo njegov zgled tudi sosede njegove napotil na umnejše in koristnejše kmetovanje.

Ko je mladi gospodar nastopil kmetovanje, naj prvo skrb obrača na gnoj, ki se po pravici imenuje „duša“ kmetijstva. Dokler nima obilnega gospodarstvenega kapitala, naj pa nikar ne misli na nakup tako imenovanega umetnega gnoja, ampak skrbi naj, da bo doma dobil gnoja, kolikor ga potrebuje. Prvo skrb naj obrača na gnojnico, da mu od tega najboljšega gnojiva nobena kaplja po nemarnosti ne odteče. Naprava dobre in trdne jame, kamor naj se odteka gnojnica, bodi mu zato prva skrb. Zraven tega naj skrbi mladi gospodar, da se mu ne pogubi nič pepela, ki je izvrsten gnoj senožetim; tudi kosti naj pridno nabira; potem pa brž skrbi za kup mešanega gnoja (komposta), ki se najbolje naredi poleg gnojnične jame. Mešan gnoj se imenuje zato, ker obstoji iz mnogovrstne sodrge, katero umni kmetovalec na kup spravlja, na priliko: smeti z dvorišča, poda in iz drvarnice, cestno blato, plevel, nanošena prst, kri, drobne kosti itd. Jako koristno je tudi, če gospodar mešanemu gnoju prideva človeškega blata (katerega vrednost od enega človeka na leto in dan znaša 4 gld.), konjskega in pa svinjskega gnoja, katera sama se ne prilegata dobro polju. Po tem načinu se da vsako leto velik kup komposta napraviti, ki je, če se večkrat polije z gnojnico in enkrat ali dvakrat med letom premeša, posebno izvrsten gnoj travnikom. Za polje je pa mešani gnoj zato manj pripripraven, ker se z njim lahko plevel zaseje.

Če je gospodar tako svojo skrb obrnil na travnike, ne bo mu klaje za živino manjkalo; obilna in dobra klaja pa je glavni pogoj koristne živinoreje. Od tega pa, kaj in koliko se živini krme poklada, je odvisno, da gospodar več ali manj boljšega ali slabejšega gnoja pridela. Dalje naj pa gospodar ve tudi to, da se gnoj le potem obdrži rodoviten, če trdno na kupu leži, če je zmerom vlažen in če ne plesnuje. Da pa iz gnoja ne izpuhtijo tečni gazi, ubrani se s tem, da se na gnoj nekoliko prsti ali pa zmletega gipsa nasuje.

Kedar gospodar gnoj na polje zvozi, naj ga, kakor hitro je mogoče, podorje ali pa vsaj s prstjo pokrije.

Če se pomisli, da stroški pri napravi gnoja za cent 20—30 krajcarjev ali še več znašajo, in da se od odraslega goveda leto in dan pridela okoli 200 centov gnoja, ter da te stroške mora njiva poplačati s tem, kar se na njej pridela: jasno je pač kot beli dan, koliko je treba, da gospodar vso svojo skrb obrača na pripravljanje gnoja.

To vse spada k umni živinoreji. Ni pa vsak umen živinorejec, ki ima poln hlev živine. Le tistemu gospodarju pristoji ime živinorejca, ki vé, kaj hoče doseči, in izbira prave poti, da ta doseže namen.*) Vsak drug, čigar glavna skrb je le, da se mu živina vsako leto ubreji, ni vreden imena živinorejca, ampak le imena govedarja.

Konec mojih besedí je pa ta, da umni gospodar mora biti dober računar, ki z mero in vago v rokah zapisuje vse dogodke v hiši in na dvorišči, na polji in v hlevu, vse dohodke in stroške marljivo zaznamuje, preudarja in pretehtuje vse, da koncem leta natanko vé, kaj je čez leto dosegel, zakaj se mu je ena reč dobro posrečila, druga pa škodo prizadela.

Po vsem tem pride sam do spoznanja, ali je glede na svoje razmere prav gospodaril ali da mu je treba gospodarstvo predrugačiti.

Taki misleči in mirno preudarjajoči gospodarji, ki se nikoli ne prenaglijo, iščejo in najdejo dobrih poučnih knjig in časnikov; tudi pristopajo kot udje k družbam kmetijskim, ki jim pojasnjujejo marsikaj, česar še sami ne vedo, in tako napredujejo preudarno proti zahtevam novega časa Taki gospodarji ne pridejo nikoli na kant!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 71. Z ozirom na priobčeni članek o Ulagovi lestvici prosim Vas, da mi naznanite, kje se dobi takova lestvica in koliko stoji? (A. R. v Gr.)

Odgovor: Ni nam znano, kedo izdeluje take lestvice in po čem, zato Vam priporočamo obrniti se naravnost do gospoda Karola Ulage v Laškem (Markt Tüffer) ali pa do podružnice štajarske kmetijske družbe ravno tam.

Vprašanje 72. So li črvi, kateri se nahajajo v črešnjah, grahu in sadju, škodljivi zdravju in kaj vzraste iz teh črvov? (A. W. v P.)

Odgovor: Kolikor je nam znano, použiti črvi ti ne škodijo zdravju. O črešnjevem črvu piše prof. Erjavec: Kdor začne črešnje odpirati in po črvu gledati, navadno kmalu izgubi slast do njih. Najpametnejši je tisti, ki se drži pregovora: „česar človek ne vé, to ga ne jé“, in torej zoblje črešnjo za črešnjo, ne da bi dalje preiskaval, kaj je v njej. Samo to je, da vsacemu ni dan tako malomaren želodec. Tako prof. Erjavec, a mi mu pritrjujemo.

In kaj vzraste iz teh črvov? Iz črva, prav za prav iz ličinke v grahu naredi se hroščec grahar, iz črva v črešnji vzraste črešnjeva muha in iz jabolčnega črva prilevi se lep majhen metulj, jabolčni tončič.

Vprašanje 73. Je li za zdravje bolje vino ali pivo? Hodi li človek laže po použitem vinu ali pivu? (A. W. v P.)

Odgovor: Vaše vprašanje spravilo nas je nekoliko v zadrego, kajti temeljit odgovor more Vam dati le zdravnik. Zmerno uživano ne škoduje ni vino ni pivo, — če je človek zdrav. Pivo je tečneje, vino pa krepi prebavila. Sicer se pa vino mnogokrat rabi za zdravila, zlasti po prebitih boleznih. Katera teh dveh pijač je boljša po poti? Pravijo, da dela pivo človeka težkega in lenega, vino pa da poživlja človeka. Po tem takem Vam priporočamo torej vino. Vino pa mi uže zategadelj bolj priporočamo, da bodo naši vinogradniki laže prodajali svoj pridelek.

Vprašanje 74. Kaj hočem storiti z nemško deteljo, ki je sedaj na strnišču ravno komaj obzelenela? Naj jo li prevlečem z brano ali ne? (A. Kr. na B. V.)

Odgovor: V vašem kraju ne bode kazalo detelje kositi za seno, če tudi doraste, ker je letos ne bodete mogli več posušiti. Pokosili jo bodete pa lahko za zeleno krmo ali Vam pa bode za pašnjo. Z brano je to leto ne smete še prevleči.

Vprašanje 75. Navadno delamo vodovodne cevi za pitno vodo iz smrekovega lesa, pa te cevi hitro segnijo ter veliko stanejo. Kakšne cevi bi bile dobre t. j. primerno po ceni in kje se dobijo? (G. R. v L.)

Odgovor: Najboljše cevi in primerno najcenejše za vsak vodovod so cevi iz kovanega železa. Vodovod iz takih cevi je tudi ložej narediti in zvršiti kakor iz cevi litega železa. Cevi imajo v premeru 3—5 cm svitlobe, ter stoji meter 60 kr. do 1 gld. Cevi dobiste v Ljubljani pri g. Andr. Druškoviču, kateri Vam radovoljno tudi vse drugo potrebno naznani.

Gospodarske novice.

* **Kmetijski nadaljevalni tečaj za učitelje** ljudskih šol v deželni vinarski, sadjarski in kmetijski šoli v Grmu so obiskovali naslednji gg. učitelji: Jakob Ostermann iz kočevske Reke, Janez Vrešic z Rake, Ludovik Vagaja iz Pirnič, Jurij Adlešič iz Šmartna pri Litiji, Peter Repič z Unca, Gustav Špecler iz Radovljice, Karol Bernard iz bohinjske Bistrice, Stanislav Novak iz Črmošnic, Tomaž Petrovec iz Čemšenika, Janez Bantan iz Dragatuša in Janez Muren iz Drašič. Kot eksternist obiskoval je tečaj tudi teolog g. Nemanjič iz Metlike.

* **Trtnice ameriških trt** ukazalo je narediti c. kr. kmetijsko ministerstvo na Metliškem.

*) V slovenskem jeziku je družba kmetijska Kranjska izdala „nauk o umni živinoreji“ z ličnimi podobami, spisan od dr. Jan. Bleiweisa, kateri tako jasno razklada vodila umne reje konj, goved, ovac, koz in prešičev, da noben gospodar bi ne smel biti brez te koristne knjige, katera veljà le 80 krajcarjev.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

61.

Neprijetnosti ob vožnji v Ameriko.

(Dalje.)

Prepričala sem se, da izseljence povsodi nalašč zadržujejo, da jih tem dalje odirajo. Potrebovali smo celih deset dni, preden smo prišli skozi Francozko do morja in sedli na brod, a nazaj gredé, se vé da v vse drugačnih razmerah, bilo mi je dovolj za isto pot samo 23 ur. Naj omenim še tega, kar vem iz lastne skušnje. Nemške izseljence, kakor tudi irske, in to vse brez izjeme, smatrajo za izvržek človeštva. Premnogi so krivi sami, da se tako postopa ž njimi, ali žalostno je, grozno žalostno, da se brezozirno ravná tudi z onimi, ki kaj držé do časti in poštenja. Pripovedovali so mi nekateri potniki, da so jih v Parizu in v Havre-u zvabili v prave tolovajske brloge, padli po njih in jim pobrali skoro ves denar, kar so ga imeli pri sebi; sreča, da so saj zdravo kožo odnesli. Nek Virtemberžan je imel seboj velik zavitek raznih drazih uzorcev, katere so mu izročile čislane virtemberške firme. Pa gledi, na mitnici strasburški so mu pridržali vse z izgovorom, da jih gotovo prejme, kedar dojde v Havre, ali ni jih prejel.

Marsikdo meni, da sinje morje, pa nevarnosti, ki grozé potniku na morju noč in dan, da to pretresa tudi najsurovejšega in lahkomiselnejšega človeka, ali temu ni tako. Jaz sem opazovala vseh 37 dni na morju tako topost, neobčutljivost in lahkomiselnost na izseljencih in drugih potnikih, da skoro ni verjeti. Ali so ti ljudje kristjani, dejala sem sama sebi več potov? Od kodi so? Največ s krajev, ki se odlikujejo po omiki in čudorednosti. Pa gledi, kakor hitro so odpluli, potrgali so s sebe krinko uglajenosti in omike ter se plelevili v bogokletnike, nesramnike in surovce.

Naš stari kapitan se ni veliko brigal za pasažirje, in redkokedaj smo ga videli, vse delo in vso skrb je prepustil prvemu krmarju, ki je dobro vozil, ali je bil popolnoma razuzdan človek. Bog ne daj, da bi se hvalila ali ponašala kot moralna junakinja. Da se ognem temu očitanju, raje zamolčim vse, kar sem prestala od tega pasjeglavca, ki mi je zagrozil tudi to, da me bode dal v klet zapreti, ali v vodo vreči, ako ne bodem pri njem v kajiti stanovala. Tudi mi ni pustil po več dni dati ne vode ne hrane, samo da bi me omečil. Kdo vé, kaj bi se bilo godilo, da se ni star častit gospod W. Fitzhugh, virginsk veleposestnik, potegnil zá-me. Ta gospod je z bolehno svojo unuko prepotoval malone vso Evropo, in sedaj ga je sam Bog poslal meni za angela in rešitelja. Fitzhugh je bil prijatelj kapitanov, in je stanoval v prvi kajiti. Ta gospod tedaj je videl, kako krmar postopa z menoj. Nekega dne stopi ves razjarjen k krmarju, ter izjavi po angleški, in to tako ostro in določno, kakor znajo edino le pristni Amerikanci, da hoče od slej za naprej sleharno razžaljenje, ki se mi še zgodi, sprejeti prav tako, kot da se je njemu samemu učinilo. Od slej sem imela mir pred grdinom.

Premnogi učeni in spretni potniki so uže popisovali sinje morje, velike ribe, ki nevihto napovedujejo, gorostasne valove, veselje in pozdravljanje, kedar se broda srečata, morsko svetlikanje, kakor krasno in čarobno solnce vzhaja in zahaja, in še marsikaj druzega, kar se vidi in pripetuje na morju, toraj hočem jaz opustiti to; tudi nisem niti dovolj učena niti dovolj spretna za tako popisovanje. Samo eno naj zinem. Večina ljudi, ki se vozijo po morju, zanima se kruto malo za čarobne lepote ali grozna besnila, ki jih morje pokazuje, vsaj jaz sem se vozila s takimi.

Od takrat do danes je preteklo uže več let, ali nikari ne mislite, da so evropske vlade kaj poskrbele o tem, da bi se konec naredil malopridnosti brezvestnih špekulantov. Evropske vlade imajo drugega posla preveč. Če bi se ukvarjale z ubogimi, od vsega sveta zapuščenimi izseljenci, kdo neki bi potem preganjal ali zapiral politiške prestopnike. Zato se dandanes godi še skoro prav tako, kakor pred petdesetimi leti, četudi malo bolj skrivaj. Uboge, neizkušene izseljence zapeljujejo in odirajo do belih kosti, in vse je prav. Če se pa kje kakemu Judu kaj žalega zgodi, tisti hip navstane krik po vsem evropejskem časopisju, in popreje ni miru, dokler sama visoka diplomacija pritožbo vzame v pretres. Skoro je tako, kakor bi ves krščanski svet in njega vlade ne imele nujnejšega posla in druge naloge, kakor skrbeti za blaginjo judovstva, vse drugo pa naj bode, kakor hoče.

Poučne stvari.

Pri sosedu.

(Dalje.)

France je uže ves nemiren in ne more več strpeti. Uže vidim, pravi, in popolno sem prepričan, da sta te oni gosposki človek iz mesta in pa domači učitelj vsega zbegala. Prvi zmešal ti je možgane v tem, o čemur se je ravno govorilo; drugi vsiljuje nam pa svojo neumno sadjerejo. Živina naj bi se skoz celo leto v hlevih krmila, a ob cestah in poljskih potih naj bi pa sadno drevje sadili! — Z drevjem na polju in njivam našim se seno napravljamo? Prava bedarija je to! Nikdar in nikoli iz vsega tega nič ne bode. Imam na vrtu še par starih jablan; dokler živim, bodo se uže izdržala, več me pa tako ne briga. Posadil jih je še moj stari oče. Ako z mano vred pogineta, nič ne dé; po smrti jih tako več ne potrebujem. Ako bode pa naslednikom sadje dišalo, sadé naj sami rodno drevje; meni bi trud tak prav nobenega dobička več ne donašal; po čemu bi toraj prazno tlako delal? Bolje storim, da na stare dni malo bolj počivam, nego da bi se z rečmi mučil, katere bi za-me brez koristi ostale.

Ivan: Kako čudno zopet govoriš, dragi France moj! Ako bi bil vsakdo tvojih misli, ne imeli bi dandanašnji na naših zemljiščih prav nobenega sadnega drevesa. Sadno drevje, katero bil je tvoj stari oče posadil, donašalo je tvojemu očetu in donaša še sedaj tebi korist.

Ravno ta sadna drevesa morda tvojemu staremu očetu prav nobenega dobička donašala niso; a bil je vneti naprednjak in je skrbel za naslednike svoje, izmed katerih eden si tudi ti. In, če je bil tvoj stari oče zaveden in napreden kmetovalec-sadjerec, se bodeš li ti po malomarnosti in vnemarnem nazadnjaštvu svojem dal in pustil od njega sramotiti se? Ni mogoče! Pomikaj se tudi ti v dobrem in koristnem s časom naprej, da si tako stalni spominek hvaležnosti naslednikov svojih zagotoviš. Vedi, da dandanašnji mora si vsak pravi in zavedni kmetovalec veljavnega ponosa in časti v tem iskati, da v svojem poslu s časom vred napreduje in za drugimi zavednimi sososeščani ne zaostaja. Kako sodbo bodo enkrat o tebi sklepali nasledniki tvoji, ako pri svojih slabih in priprostih nazorih trdovraten ostaneš? Ti li na tem res prav nič ležeče ni?

France je uže ves nestrpen ter se Ivanu tako-le odreže: Pojdi se s tvojim neumnim govoričenjem solit! Kakošen dobiček bi imela ti in jaz, ali pa tudi kdo drug od drevja ob potih in cestah? Sadja bi se od tega drevja še toliko ne dobilo ne, da bi ga mogli pokusiti, kakošnega okusa je; za prodaj bi ga pa prav čisto nič ne ostalo, ker bi drugi vse sproti pokradli. Rečem ti še enkrat, da, če se tudi deželni popotni učitelj kmetijski in naš domači šolski učitelj na glavo postavita, njijina nameravana bedarija se pri nas nikoli vresničila ne bode. Domači učitelj pa najbolje stori, da šolske otroke tisto mrvo čitanja in pisanja podučuje, kar mu je ravno glavni namen, brez katerega more se pa tudi vsejedno dobro kmetovati in gospodariti; moj stari oče ni znal ne enega, ne druzega, vendar bil je, kakor si rekel, napredni kmetovalec. V naše kmetijske zadeve naj se pa učitelj nikar ne vtika; ga prav čisto nič ne brigajo. Za-se bodemo uže sami skrbeli.

Ivan: Sosed dragi moj! Jeza te je uže tako prevzela, da več sam ne veš, kaj govoriš. Ne zamerim ti ne, ker sem prepričan, da stvari pravega pomena ne umeš. Naš učitelj pripravljen je, vsako pomlad s pomočjo šolskih dečkov vsaj po 1000 sadnih divjakov nam požlahtniti. In — če mi vsaka tri leta le po eno samo poljsko ali drugo javno pot ob obeh straneh ž njimi nasadimo, imamo v 10 letih vsaj par tisoč rodovitnih sadnih dreves. Sadje dalo bi se vsako leto v zakup. Zakupnik bode pa uže sam za to skrbel, da mu je ne pokradejo drugi nepoklicani ljudje.

S zakupnino, katera bi se za sadje prejemala, poplačevati nam bi bilo mogoče od časa do časa vse one stroške, katere poravnati ima sedaj splošna občinska blagajnica za izdrževanje in poprave farne cerkve, domače šole, občinskih potov, poljskih čuvajev, občinskega davka itd. Da te stroške pokrivamo, moramo pri sedanjih razmerah in okoliščinah precej globoko v lastne žepe segati. Le pomisli, da v enake namene samo ti leto k letu po 15 in več goldinarjev plačuješ. Ko bi se pa enkrat sadno drevje ob javnih potih in cestah pošteno vrastlo in roditi pričelo, bi vsi ti sedaj navadni stroški iz lastnih žepov naših kmalo popolno zginili, ker bi se vsa navedena plačevanja poravnavala z denarom, za sadje prejetem. Vsak občinec imel bi od tega gotovo gmotno korist. Korist ta razširila bi se pa tudi na naše in naših otrok otroke, toraj na pozne naslednike naše. Koliko dobrega in blagega, koliko koristnega uže samo to!

France ostane pri vsem tem nepoboljšljiv in trdovraten trmež; ne dá si nič dopovedati in le svojo staro pesem žene naprej. Nekako nevoljen poslovi se od svojega soseda Ivana in celo pot do doma pregodrnja. Pri vsem tem pa vendar-le težko pričakuje prve prihodnje seje občinskega odbora, pri kateri ima se po njegovih mislih nepotrebna kmetijska novotarija na dnevni red spraviti, pretresati ter do odločilnega sklepa dovesti.

Čas med tem vporabi v to, da okolo svojih somišljenikov neutrudljivo mešetari, stare kmetijske navade v zvezde kuje, po novih naprednih preosnovah pa neusmiljeno udriha. S tem je svoje somišljenike še bolj tesno združil ter je proti dobri stvari s združenimi močmi na boj pripravil.

Gotove zmage zvesti si, baha in košati se prav po pavje. Naprednjak Ivan imel je med tem časom marsikako grenko in trpko prenesti. Pa, kdor pred svatbo vriska, navadno po svatbi joče. Taka bila je tudi za Franceta in njegovo gardo v Lepemdolu ob tej priliki. Da vrli Ivan med tem rok križem držal ni, ume se samo ob sebi. Deloval je za koristno stvar lepo mirno, a z najboljšim vspehom. (Dalje prih.)

Govor poslanca Ferjančiča

v državnem zboru dné 25. maja.

(Dalje.)

In glejte, gospôda moja, zastop celjske mestne skupine povrnil se je v to zbornico oborožen s peticijo celjskega nemškega društva, v kateri se zahteva, da naj se takoj odpravi ministrov ukaz, po katerem se pripoznava zmožnost za porotnika ob sicer drugi sposobnosti tudi takim Slovencem, ki znajo samo nemški. Ta ukaz naj bi se toraj odpravil na željo Nemcev, katerih je v Mariboru in po nekaterih drugih mestih 40.000 vsega skupaj nasproti desetkrat večjemu številu 400.000 Slovencev. Nadjam se, da bo peticijski odsek zahtevanje zavrnil, kakor se mu spodobi.

Peticija pravi, da, če prav porotniki samo jednega dela obravnave ne razumejo (kateri namreč nemški ne znajo), vendar se ni nadjati, da bi mogli prav razsoditi. Res je tako! Če je pa tako, bi pa človek vendar poprej pričakoval na podlagi navedenega razmerja v prebivalstvu, da se bo napravila peticija, po kateri naj se tisti ljudje ne pripuščajo za porotnike, ki so samo nemškega jezika zmožni. (Prav res! na desni.) To bi pa najprej zadelo gospoda, ki se je pri budgetni debati prvi oglasil — zadelo bi pred vsem gospoda poslanca Carnerija — ne morem se ogniti, da bi tega ne omenjal, ker nam je prav ta gospod očital, da se skušamo okoristiti na škodo nemščine. Ta gospod bi toraj izmed celjskih porotnikov prvi odletel, ker prav nič slovenski ne zná. Nič več bi ne imel razsojati pri porotnih ob-

ravnavah v Celji o poboji in umoru, ker bi ne vedel, kako se obdolženec zagovarja in ne, kaj so priče rekle, ter bi se moral edino le s tem zadovoljiti, kar bi naposled od gosp. prvomestnika zvedel, ki navadno jedro razprave še enkrat ponovi.

V tisti peticiji se tudi trdi, da dotični ministerski ukaz prav za prav ni druzega, kakor sredstvo za agitacijo, ki ima namen, slovenske napore tudi v sodnijsko dvorano zanesti. (Smeh ne desni.)

Jaz nisem teh misli, da je dotični ukaz agitacijsko sredstvo, pač pa mislim, da je peticija tako sredstvo. (Tako je! na desnici.) Njen namen je, pri porotnih sodbah o tiskovnih pravdah v Celji vzdržati in ohraniti politično strast. (Živahno pritrjevanje na desnici.) Prav je, da se je ta peticija v celem obsegu pridejala stenografičnemu zapisniku (veselost na desnici), da bodo naši poslanci čitali lahko od besede do besede, kako je hotela stranka, ki se imenuje liberalno, izvajati v istini liberalne postave. (Pritrjevanje na desnici.)

Ker sem se pri tej priliki dotaknil porotnih sodišč, naj mi bo dovoljeno, da o njih spregovorim nekoliko besed.

Slovenci smo hvaležni Nj. prevzvišenosti voditelju pravosodnega ministerstva, da je po zadnjih imenovanjih za deželno sodišče v Trstu in okrožno sodišče v Rovinji pripomogel, da pri teh sodiščih ne bode treba obravnavati s tolmači v navadnih sodbah, kedar sodijo sodniki iz poklica. Tolmači ostali pa bodo za porotna sodišča. V Celovci, Trstu, Gorici in Rovinji bodo slovenski obtoženci in slovenske priče, kakor doslej, tako še na dalje, imeli sodnike, katerih ne bodo umeli.

Umevno je pri takih razmerah, da je celó navdušonemu privržencu porotnih sodišč, če je Slovenec, težavno potegniti se za to svobodno pridobitev, ako vidi, da po njej trpi škodo njegovo ljudstvo na svojih narodnih pravicah. Naj tù še omenim samo na sebi malenkostnega pa važnega slučaja. Pri zadnjem porotnem zasedanji v Gorici se je prigodilo, da je predsednik porotnega sodišča — bil je to predsednik okrožnega sodišča sam, kateri, mimogredé rekoč, ne razume jezika večine prebivalstva svojega okrožja, in ga še manj govorí ali piše — pri prečitanji porotnikov Slovenca okaral, ker je svojo navzočnost po slovenski izjavil, namesto po italijanski ali nemški, in ga tako v pričo soporotnikov osobno žalil.

Če mora Slovenec prestajati tudi še osobno žaljenje, kedar prizná svojo narodnost, je naravno, da postaja porotniški posel za Slovenca tudi še nasproti soporotnikom in sodišču težaven.

Kakor s strankami, ravná se pri nas z občinami in občinskimi predstojniki. Tudi tù dovolite mi, da omenim samo eden slučaj, kateri se je razpravljal po javnih listih.

Neka občina na Pohorji na Štajarskem je prosila dotično okrajno sodišče, da bi jej to dopisovalo slovenski in je utemeljila to prošnjo s tem, da občinski predstojnik nemški ne zná in da mora dolgo pot narediti, da si dá raztolmačiti nemški dopis. Sodišče je na to odgovorilo, da take želje občine za-nj ne morejo biti merodajne. Ko na neki dopis sodišča občina ni hitro odgovorila, pritožilo se je sodišče na okrajno glavarstvo in to jo je obsodilo na 20 gold. kazni. (Čujte, čujte! na desni.) To je marljivost, kakor se ne nahaja na korist slovenskemu jeziku pri političnih gosposkah.

Pripoznavamo odkrito, da pravosodna uprava skrbi, da bi te in druge neprilike v pravosodji odpravila, in pozdravljam kot korak na boljše, da so nedavno izišle slovenske tiskovine za sodno postopanje. — Pristavim še prošnjo, da bi se justična uprava tudi potegnila za te tiskovine; — prišla bode na ono mržnjo gledé teh tiskovin, ki se nahaja korak za korakom sploh proti slovenskemu uradovanju. Ona bode celó na nekem mestu, od koder bi se bilo tega najmanj nadejati, našla neko obotavljanje proti noročenju teh tiskovin in njihovi porabi.

Ker je tudi na korist državnemu zakladu — državna tiskarna je s tiskovinami nekoliko stroškov imela — naj bode to še bolj visoki vladi v spodbudo, da si kaj prizadeva za tiskovine. Jaz bi rad še neko nedostatnost tukaj omenil, katera celó najbolj sposobne in voljne sodnike zadržnje v slovenskem uradovanji.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Kranjska gimnazija. Naučni minister Gautsch storil je to, kar se nam je po vsem nemogoče zdelo: odbil je celó ponudbo kranjskega mesta, prvi razred gimnazije v prihodnjem letu zdržati na lastne stroške. S tem videti je, da je minister Gautsch storil svoj zadnji korak zoper ta zavod, ki bode vsaj nekaj časa bržčas ostal nepopolen. S tem korakom razrušil je minister enostransko ono pogodbo, katero sta država in kranjsko mesto sklenila meseca septembra leta 1880. — Najmanj, kar s tega sledi, je pač, da je tudi kranjsko mesto oprosteno vseh dolžnosti gledé tega zavoda nasproti državi in tudi stroškov umiranja in pogreba nadepolnega zavoda bode kranjsko mesto težko voljno plačati.

Za stariše v prvi razred vpisanih otrok in druge prizadete kroge pa nastane še drugo pravno vprašanje: V obče imajo državljani pravico, da se vse javne zavode zadevajoče naredbe vršé v gotovem redu, v soglasji in z varčnostjo za državo in državljane.

Ta sploh opravičena zahteva mora gotovo prav enako veljati nasproti naredbam naučnega ministerstva. Oglejmo si jo toraj nekoliko od teh strani.

a) Gledé reda in soglasja te odredbe ministerstva z drugimi dobimo pravo podobo, ako se ozremo tudi na ono, kar se je godilo meseca junija in julija t. l. Po veljavnih ministerskih naredbah smejo se sprejemni izpiti za gimnazijo vršiti koncem šolskega leta, vsled enake ministerske naredbe ne smejo se redoma sprejemati učenci iz gorenjskih okrajev na ljubljansko gimnazijo, ampak morajo stopiti v kranjsko. Te naredbi vršile ste se tudi letos in — slednja celó strogo.

Stariši, ki so svoje otroke oglašali za ljubljansko gimnazijo, bili so tukaj odbiti in nakazani na kranjsko.

Sprejemni izpiti vršili so se, in v prvi razred kranjske gimnazije bilo je tako meseca julija kot sposobnih, po prestanem izpitu sprejetih 39 učencev, za katere se je tudi plačala sprejemna taksa. — Večina vnanjih starišev preskrbela je svojim otrokom tudi stanovanje, hrano, domačega učenika itd. ter je v zaupanji na red pri javnem zavodu imela stroške in sklenila pogodbe.

Pa kaj se zgodi! Mesec kasneje poči glas o drugi ministerski odredbi, po kateri bi se morala kranjska gimnazija razpustiti, prvi razred moral bi takoj prenehati, učenci, ki so deloma po sodbah deželnega šolskega sveta prisiljeni delali tukaj svoj sprejemni izpit, tukaj bili vpisani in po plačani sprejemni taksi na zavod sprejeti, stariši, ki so stroške imeli in svoje otroke smatrali, vsaj za to leto preskrbljene — vsi ti morajo nehoté dobiti vtis, da so moteni in zapeljani, da vse to ne velja nič. In zakaj to? Zato, ker si je naučni minister prepozno spomnil, da naj kranjska gimnazija preneha.

Po pravici poprašaval se bode tu vsak prizadet, pa tudi vsak pošten državljan: kje je tukaj red, kje soglasje med odredbami naučnega ministra?

Mi sodimo, da imajo stariši, ki so svoje otroke uže vpisali v 1. razred kranjske gimnazije in so plačali sprejemne takse, pravico zahtevati, da se sprejeti otroci tudi dejansko na kranjski gimnaziji podučavajo. S sprejemom učenca na zavod in plačanjem sprejemne takse sklenjena je pogodba za podučevanje učenca na onem zavodu, pogodba, kateri se tudi država enostransko odtegniti ne sme.

Ne dvomimo, da se bodo dotični stariši te svoje pravice držali, in da jim bodo to pravico, ako ne z lepo minister nauka sam, pa pripoznala za to poklicana sodna oblastva.

b) Odredba ministrova pa ne kaže lepšega svita, ako si jo ogledamo z gospodarske strani:

Omenili smo uže pri prejšnjih prilikah, da bi razpust kranjske gimnazije neobhodno storil ustanovitev druge višje gimnazije v Ljubljani, katera bi brez ozira na neugodno politično stran, in ne gledé na potrebo zgradbe novega drazega poslopja, državi prizadevala okroglo po 10—12 tisoč gold. večje letne stroške.

Ako si ogledamo odredbo ministrovo s stališča interesov starišev je gospodarska izguba njihova preočividna, da bi bilo o nji treba spregovoriti le besedico.

Pa oglejmo si ministrovo odredbo samo z gospodarskega stališča gledé prihodnjega leta.

Ako se odpravi prvi razred, prihrani si država, kakor čujemo, plačo enega suplenta, ki znaša 600 gold. To sicer ni mnogo, pa za štedlivega naučnega ministra je nekaj, ako se more vrh tega ponašati z zavestjo, da je po izobraževanji preveč hrepeneče Slovence rešil vsaj enega učnega zavoda.

Koliko pa izgubi država po naredbi pri tem zavodu. Izguba znaša:

Približno znašale bi sprejemne takse . .	100 gold.
Učnina od 50 učencev po 15 gold. za prvo polletje, od 20 za drugo polletje . . .	1050 „
skupaj najmanj	1150 gold.

tedaj škoda države najmanj 550 gld., ne gledé na zgubo doneskov kranjskega mesta. — Kranjsko mesto pa donaša do sedaj v gotovini na leto . . . 1000 gold.,

priskrbuje stvarne potrebščine v okrogli svoti	300 „
in daje brezplačno prostore za zavod, ki bi se najmanj mogli oddajati za	1000 „
na leto, skupaj z zgornjimi	550 „
znašala bi zguba države	2850 „

Po pogodbi, sklenjeni med državo in kranjskim mestom, zavezalo se je mesto, vse to donašati samo za popolno nižjo gimnazijo. Ne dvomimo toraj, da ima pravico, nepopolni, umirajoči gimnaziji odtegniti vso podporo.

Oglejmo si toraj odredbo naučnega ministra od katere strani koli, — politično in narodno stran tukaj še namenoma preziramo po vsem, — obsoditi jo moramo popolnoma, in zdi se nam, da Taaffe-jeva vlada se nikakor ne bode mogla izogniti sili, preklicati jo, ako bi si s tem prav nakopala na vrat nevarnost, zgubiti iz svoje srede tako spretnega strokovnjaka in modrega politika, kakor je sedanji minister Pavl pl. Gautsch-Frankenthurn!

— **Deželni odbor kranjski** sklenil je, kakor čujemo, o zadevah razpusta kranjske gimnazije po posebni deputaciji izročiti prošnjo Njegovemu veličanstvu, da bi se ohranil ta učni zavod.

— **Blagoslovljenje društvene hiše katoliških rokodelskih pomočnikov ljubljanskih** vršilo se je slovesno minulo nedeljo. Slavnost pričela se je s sv. mašo v nunski cerkvi, katero je pel preč. gosp. prelat dr. Čebašek, slavnostno pridigo pa je imel gospod dr. Marinko. S cerkve podali so se slavitelji z mnogimi vnanjimi gosti v društveno lepo okinčano hišo, kjer so se zbrali v veliki dvorani gospodje deželni predsednik baron Winkler, mestni župan Grasselli, hranilnični predsednik Dreo in kasneje tudi preč. knezoškof dr. Misija. Ob 1. uri popoludne zbralo se je 200 gostov k skupnem obedu v Ferlinčevi gostilni, kjer so se vrstile primerne napitnice. Reditelj slavnosti bil je društveni predstojnik prof. Gnezda, ki ima za srečno dognano zgradbo društvene hiše največje zasluge.

— **Gosp. Ivan Franke**, profesor v Kranji in pa J. Leinmüller v Novem mestu potrjena sta za daljnih pet let kot konservatorja c. k. osrednje komisije za umetnost in zgodovinske spomenike.

— **Prečastiti knezoškof gosp. dr. Jakob Misija** obiskal bode meseca septembra dekanijo kočevsko in metliško, kjer bode delil zakrament sv. birme in pa kano-

nično pregledaval župnije omenjenih dekanij. Sklenil bode knezoškof svoje potovanje dne 20. septembra z semiško župnijo.

— **Košnja otave** vrši se v Ljubljanski okolici pri lepem vremenu prav dobro, toda s pridelkom bodo kmetovalci malo zadovoljni. Suša zadržavala je na travnikih, ki po naravni svoji legi niso vlažni tako, da se bode pridelalo komaj polovica rednega pridelka.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cesar odpeljal se je včeraj k vojaškim vajam na Moravsko in se od tod podá k vojaškim vajam na Ogerskem poleg Požuna. — Naredba učnega ministra dela vladi mnogo preglavic. Več českih občin razglaša, da se bodo šole na nekaterih takih zavodih vendar-le pričele; tudi se sklicujejo prizadete občine na to, da je vlada po pogodbi vezana, nekaj dotičnih zavodov vzdržati. Pri takih okoliščinah se nikakor ne obeta vladi prijazen začetek zborovanja državnega zbora.

Ogerska. — Tukajšnji časniki nadaljujejo, in to izrekoma „Pester Lloyd“, svoje hujskanje zoper Čehe, katerim ne morejo odpustiti, da so v obče Rusom prijazni. — Očividno z Dunaja prihajajoči vplivi delujejo sistematično na razdor večine avstrijskega državnega zbora. Se ve, da ni težko uganiti, od kod prihaja ta sapa, ako se le nekoliko opazuje postopanje enega avstrijskih ministrov.

Z vspehom, razglašenem pri svetovnem žitnem semnju na Dunaji, Ogri tudi niso zadovoljni. Izreklo se je, da bo Avstro-Ogerski to leto mogoče v ptuje dežele prodati 9—10 milijonov metr. centov pšenice in pšenične moke, 1½ milijona rži, 3½ milijonov ječmena in slada. Ogri pravijo, na tem semnju bilo je vsega dosti, samo kupca ne, in zato bodemo morali bogato svojo letino po nič prodajati, da jo prodamo.

Francoska prične danes mobilizacijo enega (17.) oddelka vojne — za poskušnjo. Dné 15. septembra ima ves vojni oddelek zbran biti po vsem pripravljen za boj.

Čuje se, da je francoski stotnik Pralom znajdel novo puško repetirko, katera ima velike prednosti memo zdaj za vojno vpeljane, pa še ne v zadostnem številu izdelanega modela z leta 1886, ki je bil vpeljan po prejšnjem vojnem ministru Boulanger-u.

Nemška. — Bismark ni videti, da bi bil kaj iznemirjen zarad delne mobilizacije francoske vojne; vsaj ne dvomi, da pri tej priliki najlaglje zvé marsikatero do sedaj še ne zapazeno vojno skrivnost, pa tudi mnogo slabosti organizacije vojne francoske.

Nemški vladni krogi niso mogli prezreti, kako slab vtis je v Avstriji napravila politika Nemške v bolgarskem vprašanji. Zato si prizadevajo sedaj oficijozni nemški listi dokazovati, kako pošten posredovalec je Bismark med Rusko in Avstrijo, da je le po tej poti bilo mogoče, nekoliko sprijazniti nasprotne si državi. Se ve, da se pri tem posredovanji ne more izogniti, da bi ne očitali ruski časniki, da se tudi v tem vprašanji vede preavstrijsko, avstrijski časniki pa, da je politika njegova preruska. Vspeh kaže, da je do sedaj vendar dosegel to, da se je vojska med Rusko in Avstrijo zabranila.

Prihodnjost bo kazala, kedo je ogoljufan. — Gotovo pa je, da bode tako vedenje, kakoršnega vidimo ravnokar, zeló zmanjšalo število onih avstrijskih politikov, kateri bi s prepričanja zagovarjali zvezo nemško-avstrijsko. — Zdravje nemškega cesarja se je zboljšalo v toliko, da si z voza more ogledavati vojaške vaje.

Bolgarska. — Se ni knez Ferdinand Coburški premagal notranjih težav v toliko, da bi bil sostavil novo vlado, o kateri se danes čuje, da je Stransky prevzel nalogo, sostaviti jo, in uže se zbirajo od zunaj temni oblaki proti vladarstvu njegovem. — Turška namreč v posebnem pisanji javlja velevlastem, da ji je Ruska naznanila, da hoče v Bolgarijo poslati bivšega tamošnjega vojnega ministra generala Ernroth-a kot komisarja z oblastjo edinega vladarja.

To postopanje Ruske baje podpirajo Turška, Nemška in Francoska; nasprotujejo pa Avstrijska, Angleška in Laška.

Oni politični krogi, ki sodijo, da se bode Nemška vendar-le varovala v resno nasprotje priti z Avstrijo, mislijo, da ostane v Bolgariji sedanjo stanje z vladarstvom Coburžana ali pa tudi brez tega, da pa Ruska vendar nikakor ne bode dejansko stopila v akcijo. Od druzih strani pa se trdi, da se je Turška Ruski zavezala, ako bi se Bolgarska branila dopustiti tje Ernrotha, da turška vojna zasede vso Bolgarsko.

Vsikakor postaja položaj od dne do dne resnejše. Ako tudi Turška v svojem zgodovinsko-znanem obotavljanji ne namerava storiti ničesar in ne bode storila ničesar, postane vendar razmera med našo državo in Nemško toliko cenejša, ker se je uže minulo zimo, ko je bila Evropa polna vojskinega hrupa, pokazalo, da nam Nemška v času nevarnosti dejansko ne bode zaveznica, nam ne bode pomagala, temveč, da si hoče biti samo gotova naše pomoči za-se. — Taki dogodki, kakor sedanji, pa bodo tudi našim politikom popolnoma oči odprli in iskali bodo rajši z lepo pogoditi se z Rusko, kakor pa zanašati se na zaveznika, ki nas v trenutku nevarnosti pusti na cedilu.

Žitna cena

v Ljubljani 27. avgusta 1887.

Hektoliter: pšenice domače 5 gold. 85 kr. — banaške 7 gold. 50 kr. — turšice 5 gold. 20 kr. — soršice 5 gold. 85 kr. — rži 4 gold. 6 kr. — ječmena 3 gold. 25 kr. — prosa 4 gold. 22 kr. — ajde 4 gold. 6 kr. — ovsa 2 gold. 92 kr. — Krompir 2 gold. 14 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni vrednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.